

Floda kyrka

Landskap/län: Södermanland/Södermanlands län

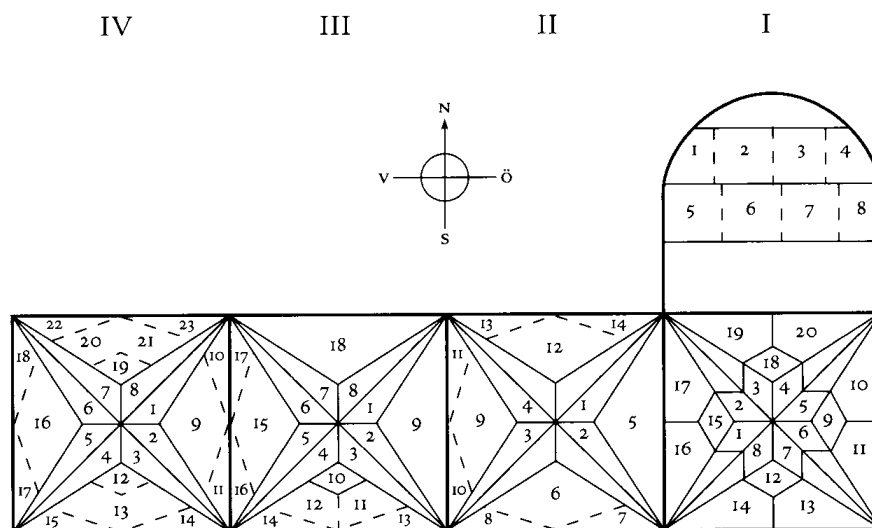
Kyrkoorganisation: Strängnäs stift, Katrineholmsbygdens församling

Plats: Flodafors, Katrineholms kommun, Ö om Katrineholms tätort, norr om riksväg 55 och riksväg 57

Koordinater: 59°4'1.49"N 16°21'44.63"Ö

Målningarnas skapelseid: Efter 1479

Målningarnas kondition: Mycket god

I Floda kyrka utgör den medeltida kyrkan idag det norra sidskeppet av den nygotiska kyrka från 1880-talet. Den medeltida kyrkan är förmodligen uppförd omkring 1200. I början av 1400-talet utvidgades kyrkan mot öster och senare under 1400-talet försågs kyrkan med tegelvalv i fyra travéer.

Samtliga fyra valvtravéer är försedda med målningar. Valven har aldrig varit överkalkade. På norra väggen i travé I finns målningar som varit överkalkade och därför är skadade. Dessa restaurerades 1920 och retuscherades 1942. I målningssviten förekommer biskop Kort Rogges vapen. Därigenom kan man dra slutsatsen att målningarna tillkommit efter hans tillträde som biskop i Strängnäs 1479. Målningarna rengjordes 1972.

Målningarna idag

Floda kyrka har idag fyra stjärnvalv som är dekorerade. Målningarna är av bra kvalitet då de aldrig har varit överkalkade. En av målningarna som antagligen föreställt evangelisten Markus är dock utplånad. För ett par målningar kan man notera spår av äldre målningsskikt. Det finns bara väggmålningar på norra väggen i travé I. Dessa har varit överkalkade och är i sämre kondition än valvmålningarna. Flera av målningarna på denna vägg är utplånade, och någon är i fragmentariskt skick. Det finns inget vapenhus med målningar.

Målningarnas tillgänglighet

Målningarna är lättåtkomliga. Eftersom målningarna numera ligger i ett sidoskepp till kyrkan finns det inga läktare eller annat som täcker målningarna.

Travé I

Valvet

1–8. Åtta änglar med språkband, tre med början av den senantika hymnen *Te Deum* (1–3) och fem med versrader ur Höga visan (4–8).

9. Marias förhärligande.

Därunder biskop Kort Rogges vapen, två korsade horn.

10. Evangelisten Lukas med sin symbol, en oxe.

11. Målning som återgivit evangelisten Markus och som utplånats vid byggandet av Kaggska gravkoret.

12. Jungfru Marias tempelgång. Maria, följd av sina föräldrar, går fram mot översteprästen, mot vilken hon räcker fram en bok. Han pekar mot ett altare med en bild av Mose, som håller ett språkband med en sammanfattning av lagen.

Under bilden ett fabeldjur med långa öron spelande enhandsflöjt och trumma.

13. Marias möte med Elisabet (Luk 1:39–56).

I svickeln en profetbröstdbild.

14a. Arons grönskande stav (4 Mos 17:1–11; jfr BP 2/b).

14b. Profetbröstdbild.

15. Abels och Kains offer av ett lamm respektive en sädeskärve (1 Mos 4:3–5). Abel sågs som en symbol för Kristus, och även Kyrkan. Kain sågs som en typologisk förebild för Synagogan.

I fältet nedanför en drake.

16. Evangelisten Matteus symbol, en bevingad människa.

17. Evangelisten Johannes med sin symbol, en örn.

18 Josefs och Marias trolovning (Jakobs protev, s 9).

19. Mose vid den brinnande törnbusken (2 Mos 2:23–4:17; jfr BP 2/b).

20. Bebådelsen för jungfru Maria (Luk 1:26–38; jfr BP 1/a).

I svickeln därunder en profetbröstdbild. Förmodligen har från början, som brukligt är, funnits ett språkband, men detta är nu utplånat.

Norra väggen

1. Målningen är utplånad. Kanske har här funnits motiv ur gamla testamentet.

2. Jesu födelse (Luk 2:1–7; jfr BP 2/b). Scenen förefaller vara inspirerad av S:ta Birgitta, *Revelaciones*, bok VII 21:8–11, då den visar barnet där det ligger ”på marken naket och klart skinande”.

3. Omskärelsen.

4. Målningen är utplånad. Kanske har här funnits motiv ur Gamla testamentet.

5. Drottningen av Saba inför kung Salomo (1 Kung 10:1 f; 2 Krön 9:1 f; jfr BP 3/c) (fragmentarisk målning).

6. De heliga tre kungarnas tillbedjan (Matt 2:1–12; jfr BP 3/c).

7. Frambärandet i templet (Luk 2:22–38; jfr BP 4/d).

8. Målningen är utplånad.

Travé II

Valvet

1–4. Fyra änglar med var sitt språkband.

5. Nådstolen, dvs. Gud Fader som håller korset med Kristus i sina armar. Den Helige Andes duva sitter på den ena korsarmen. Två knäböjande änglar flankerar gruppen.
6. Pingstundret, dvs. den Helige Andes utgjutande över apostlarna (Apg 2:1–4; jfr BP 35/.p.). Överst inom en molnkrans en bröstbild av Fadern. I centrum av apostlaskaran Maria framställd som magistra apostolorum (Apostlarnas lärare).
7. Profetbröstbild.
8. Profetbröstbild.
9. Simson bänder isär lejonets käftar (Dom 14:5–6; jfr BP 28/.h.).
10. Profetbröstbild i svickeln.
11. Profetbröstbild i svickeln.
12. Kristi himmelfärd (Luk 24:50–53; Apg 1:9–11; jfr BP 34/.o.).
13. Svinhuvuds-vapen i svickeln (inskriften, utan inramning, utplånad).
14. Lilje-vapen med svensk inskrift i inramning.

Travé III

Valvet

- 1–8. Åtta änglar med var sitt språkband *Salve Regina*.
9. Maria Magdalenas hänryckning. Sex änglar lyfter henne mot himlen, så som hon sju gånger om dagen blev hänryckt i sin bön.
10. Profetbröstbild överst i valvkappan.
11. Noas skam (1 Mos 9:20–25; jfr BP 23/.c.).
12. Elisha hånas av en skara pojkar i Betel. Dessa drabbas av Guds vrede och äts upp av björnar (2 Kung 2:23–25; jfr BP 23/.c.).
13. Profetbröstbild i svickeln.
14. Profetbröstbild i svickeln.
- 15a. Simson bär Gazas stadsportar (Dom 16:1–3; jfr BP 29/.i.).
T v räv som fångat en gås (symbol för en av dödssynderna, *gula*, frosseriet).
- 15b. Delila klipper Simsons hår (Dom 16:16–22).
16. Rävns gästabad för storken. Inskrift på svenska.
17. Storkens gästabad för räven.
18. Jesse rot och ett symboliskt Livets träd där Maria (kanske) symboliserar blomman och Jesus frukten. Motivet utgör en typologisk förebild för Marias födelse. Tolv av Jesu förfäder eller profeter som föregått honom är utplacerade i släktträdet (Jes 11:1 f, Rom 15:12).

Travé IV

Valvet

- 1–2. David dödar Goljat med slunga (1 Sam 17 jfr BP 28/.h.). I BP har David ett svärd.
- 3–4. Burman dödas av Holger Dansk.
- 5–6. Ett troll dödas av Sonne Fötlink/Sven Fötling.
- 7–8. Wideke Welandsson dödas av Didrik av Bern.
9. Abels och Kains offer (1 Mos 4:3–5). Kain håller redan mordredskapet, en åsnekäke, i beredskap. Abel sågs som en symbol för Kristus, och även för Kyrkan. Kain sågs som en typologisk förebild för Synagogan.

10. Kain dödar sin bror Abel (1 Mos 4:8).
11. Kain inför Gud (1 Mos 4:9–10).
12. S:t Antonius.
13. S:t Olofs seglats.
14. Profetbröstdbild i svickeln.
15. Profetbröstdbild i svickeln.
16. S:t Mikael som själavägare (jfr Job 31:6; Dan 5:27). Vågsålen med människan vägs ner. Människan bär på en kalk och det eucharistiska motivet symboliserar (enligt Alf Härdelin) nattvardens positiva inverkan till hjälp för människan.
17. Profetbröstdbild i svickeln.
18. Profetbröstdbild i svickeln. På västväggen nedanför har med största sannolikhet Yttersta domen varit framställd.
19. Johannes Döparen (Luk 1:57–80, 3:1–20).
20. Mannaregnet i öknen (2 Mos 16:4 ff; jfr BP 18/s).
21. Mose slår vatten ur klippan (2 Mos 17; jfr BP 26/.f.).
22. Profetbröstdbild i svickeln.
23. Profetbröstdbild i svickeln.